

Talepapir

8. november 2016

Det talte ord gælder

Samråd – Forenede Service

Indledende bemærkninger

- Jeg er på baggrund af presseomtale af blandt andet arbejdsforholdene hos firmaet Forenede Service blevet bedt om at gøre rede for det offentliges anvendelse af selskabet til løsning af serviceopgaver som fx rengøring.
- Jeg er endvidere blevet bedt om at redegøre for, om jeg finder det rimeligt, at det offentlige anvender den pågældende virksomhed som leverandør.
- I min egenskab af finansminister, er jeg ansvarlig for statens indkøbspolitik og Statens Indkøbsprogram.
- Jeg vil for en god ordens skyld understrege, at jeg i min egenskab af finansminister ikke er ansvarlig for reglerne om forholdet mellem arbejdsgivere og ansatte i den private sektor og for arbejdsmiljøregler og lignende.
- Jeg er heller ikke ansvarlig for de gældende udbudsregler.
- Derfor vil jeg henvise til de relevante ministre, hvis der bliver stillet spørgsmål, der vedrører andre ministres ansvarsområder.
- Jeg vil også henvise til andre ministre, hvis der stilles konkrete spørgsmål vedrørende konkrete aftaler med Forenede Service på de enkelte ministerområder uden for Statens Indkøbsprogram

Fakta om brugen af Forenede Service

- Jeg har forud for samrådet besvaret udvalgets spørgsmål nr. 386 om det offentliges brug af firmaet Forenede Service A/S.
- I spørgsmålet blev der spurgt til staten, kommuner og regioners samt statslige selskabers brug af Forenede Service.

- Som det fremgår af svaret foreligger der ikke umiddelbart centralt tilgængelige oplysninger om brugen af Forenede Service i kommuner og regioner og statslige selskaber.
- Jeg vil derfor – som i det skriftlige svar – redegøre for statens brug.
- For så vidt angår statens forbrug viser Moderniseringsstyrelsens indkøbsdata, at Forenede Service i 2015 sendte fakturaer for i alt ca. 215 mio. kr. til de statslige institutioner.
- I det skriftlige svar, kan I se fordelingen på de enkelte ministerområder. Som I kan se, kan ca. 180 mio. kr. af de 215 mio. kr. henføres til Forsvarsministeriet, der har sin egen aftale med Forenede Service om facility management-ydelser.
- Så vidt jeg forstår, omfatter denne aftale ydelser som rengøring, kantinedrift og indvendig vedligehold og andre serviceopgaver.
- Herudover er der indgået en rammeaftale for rengøring i Statens Indkøbsprogram, som statslige institutioner er forpligtede til at anvende, hvor Forenede Service er én blandt flere leverandører.
- Størstedelen af det resterende beløb på ca. 35 mio. kr. vedrører formentlig rengøringsaftaler, som statslige institutioner har indgået på grundlag af Moderniseringsstyrelsens rammeaftale om rengøringsydelser.
- Rammeaftalen vil jeg komme tilbage til.
- Jeg skal understrege, at der er usikkerheder knyttet til registreringerne af data i Moderniseringsstyrelsens Indkøbsdatabase, og at beløbene derfor skal tages med det forbehold.

Sikring af ordentlige arbejdsforhold

- Til spørgsmålet om, hvorvidt det er rimeligt, at det offentlige benytter sig af den pågældende virksomhed, og hvordan jeg vil sikre, at de offentlige myndigheder ikke benytter virksomheden, vil jeg knytte et par overordnede bemærkninger.

- Indledningsvis vil jeg gerne slå fast, at jeg mener, det er afgørende, at det offentlige køber fornuftigt ind.
- Med det mener jeg blandt andet, at indkøbet skal være effektivt, så vi får mest for borgernes penge, og at indkøbet foregår på ordentlige vilkår. Det betyder, at der stilles krav til leverandørerne om blandt andet arbejdsforhold og miljøforhold, samt at udbudsreglerne er overholdt.
- I den forbindelse er det vigtigt at gøre opmærksom på, at der ikke lovligt kan stilles krav om, at leverandører til det offentlige har tegnet kollektiv overenskomst.
- Det offentlige har dog mulighed for at stille en såkaldt arbejdsklausul i kontrakter med leverandører om tjenesteydelser.
- De anvendte arbejdsklausuler tager udgangspunkt i cirkulæret om arbejdsklausuler, som Beskæftigelsesministeriet har ansvaret for.
- Det betyder, at ansatte hos leverandøren og eventuelle underleverandører skal have løn- og arbejdsvilkår, der ikke er mindre gunstige end dem, der gælder for arbejde af samme art i henhold til den mest repræsentative overenskomst på det pågældende område.
- I staten har vi indføjede sådanne arbejdsklausuler i vores kontrakter, når der indkøbes tjenesteydelser, som fx når staten indkøber rengøringsydelser.

Moderniseringsstyrelsens rengøringsaftale

- Kravet om løn- og arbejdsvilkår gælder således også rengøringsydelser i Statens Indkøbsprogram, som jeg har ansvaret for, og for Forsvarets kontrakt med Forenede Service.
- Moderniseringsstyrelsen har udbudt rengøringsaftalen, hvor Forenede Service som nævnt er én blandt flere leverandører.
- Moderniseringsstyrelsens fællesstatslige rammeaftale om rengøring trådte i kraft den 1. januar 2016. Aftalen blev indgået efter et EU-udbud.

- De enkelte institutioner i staten indgår herefter aftaler om levering af rengøring ved at gennemføre et miniudbud på rammeaftalen – dvs. at leverandørerne på rammeaftalen konkurrerer på ny om den konkrete leveringsaftale.
- Rammeaftalen blev tildelt ud fra kriteriet laveste pris, mens de efterfølgende miniudbud vurderes ud fra både pris og kvalitet.
- Foruden arbejdsklausuler indeholder Moderniseringsstyrelsens aftale en række andre krav vedrørende arbejdsforhold for ansatte hos leverandører og underleverandører.
- Leverandører og underleverandører skal bl.a. overholde regler om grundlæggende arbejdstagerrettigheder.
- Det betyder, at de leverede ydelser ikke må være produceret i strid med bestemmelserne i en række ILO-konventioner om blandt andet tvangsarbejde og urimelig aflønning og arbejdstider.
- De konkrete leveringsaftaler indeholder også arbejdsklausuler, ligesom de indeholder bestemmelser om, at gældende lovgivning for medarbejdere om blandt andet ansættelsesbeviser og opholds- og arbejdstilladelser skal være overholdt.
- Det vil derfor være misligholdelse af rengøringsaftalen, hvis en leverandør ikke lever op til de stillede krav.
- Det gælder også for Forenede Service.
- Det må være forventningen til vores leverandører, at de lever op til de krav, som de har skrevet under på.
- Men der kan naturligvis opstå behov for at kontrollere dette.
- Den enkelte statslige institution har med kontrakten mulighed for at kontrollere de udførende medarbejders identitet og dokumentation for eksempelvis lønudbetalinger og indberetninger til SKAT.
- Ligeledes har Moderniseringsstyrelsen, som har det overordnede ansvar for aftalerne i Statens Indkøbsprogram, mulighed for opfølgning på generelle mistanker. Det vil jeg vende tilbage til senere.

- Opfylder en leverandør ikke de stillede krav, kan det ifølge rengøringsaftalen, de konkrete leveringsaftaler og dansk rets almindelige regler få en række konsekvenser for leverandøren.
- På baggrund en konkret misligholdelse, kan leverandørerne blive opkrævet bod blandt andet ved manglende overholdelse af krav om løn, arbejdstid og andre arbejdsvilkår.
- Endeligt kan kontrakten med leverandørerne i yderste konsekvens blive ophævet.

Moderniseringsstyrelsens og SKI's henvendelser til Forenede Service

- På baggrund af omtalen i pressen har Moderniseringsstyrelsen bedt om at få skriftlige redegørelser fra Forenede Service.
- Forenede Service har leveret skriftlige redegørelser vedrørende presseomtalen og overholdelsen af rengøringsaftalens krav.
- Forenede Service har oplyst, at de i 2012 blev opmærksomme på, at nogle af deres underleverandører benyttede uetiske og ulovlige arbejdsmetoder.
- Forenede Service opsagde i den forbindelse samarbejdet med samtlige 82 underleverandører for at sikre sig mod en gentagelse.
- Forenede Service anvender dog stadig underleverandører på samlede opgaver, hvor enkeltdele ligger uden for Forenede Services egne kernekompetencer. Disse underleverandørers forhold for medarbejdere kontrolleres af Forenede Service én gang årligt.
- Forenede Service har også redegjort for, at de manglende arbejdstilladelser er en fejl, der er opstået på grund af, at Forenede Services kontrol ikke har været tilstrækkelig til at afdække fejl og snyd fra ansøgers side.
- Ifølge Forenede Service er der i de 13 konkrete tilfælde, der er tale om, udbetalt overenskomstmæssig løn og indbetalt A-skat, feriepenge, pension mv. til de medarbejdere, der ikke havde tilladelse til at arbejde.

- Forenede Service påpeger, at det er et tegn på, at det ikke har været bevidste fejl med henblik på at undgå at svare skyldig skat.
- Forenede Service oplyser, at fejl i lønudbetalingerne er begrænset til 0,03 pct. af lønudbetalingerne med en efterbetalingsmargin på 0,29 pct.
- Endeligt har Forenede Service oplyst, at alle skyldige kompensatio-
ner er udbetalt i de tilfælde, hvor der er konstateret fejl i lønudbeta-
lingen.
- Forenede Service har ifølge redegørelsen søgt at overholde ramme-
aftalens bestemmelser. Moderniseringsstyrelsen vurderer ud fra de
tilgængelige oplysninger, at Forenede Service har indført tilfredstil-
lende tiltag for at undgå gentagelser i de tilfælde, hvor Forenede
Service fx ikke har kontrolleret arbejdstilladelser korrekt.
- Forenede Service oplyser, at de er blevet pålagt at efterbetale tillæg,
godtgørelse eller løn i tre tilfælde, hvor medarbejderen har en til-
knytning til rengøringsaftalen.
- I to af de tre tilfælde er fejlen af en sådan art, at den efter Moderni-
seringsstyrelsens opfattelse udløser en bod, som Forenede Service
vil blive opkrævet.
- Forenede Service er også en af flere leverandører på SKI's rengø-
ringsaftale. SKI har ligeledes udbedt og modtaget redegørelse og
supplerende dokumentation fra Forenede Service.
- SKI og Moderniseringsstyrelsen har identiske krav til forpligtigelser
vedrørende arbejdstagerrettigheder og arbejdsforhold. SKI og Mo-
derniseringsstyrelsen har haft et tæt samarbejde i processen og be-
handlingen af sagen.
- På baggrund af redegørelserne finder Moderniseringsstyrelsen og
SKI ikke, at der ud over ovenstående kan påvises misligholdelse af
kravene i rengøringsaftalerne. Der er dermed ikke kontraktligt
grundlag eller mulighed for at sanktionere Forenede Service.
- Moderniseringsstyrelsen og SKI vil dog følge op over for Forenede
Service og i øvrigt følge sagen tæt. I det tilfælde, at der måtte frem-

komme nye oplysninger, vil Moderniseringsstyrelsen genoptage sagen.

Tildelingskriteriet (laveste) pris

- I pressen har der – ud over spørgsmålet om forholdene hos selskabet Forenede Service – været rejst kritik af, at der i forbindelse med rengøringsudbud sker tildeling af kontrakter på baggrund af kriteriet laveste pris.
- Det har været anført, at det presser leverandørerne til ikke at tilbyde ordentlige arbejdsvilkår.
- Dette er ganske enkelt en misforståelse af, hvordan et udbud tilretelægges.
- Som jeg allerede har nævnt, er statens rengøringsaftale tildelt ud fra kriteriet laveste pris, mens vurderingskriterierne i mini-udbuddene på rammeaftalen omfatter både pris og kvalitet.
- Men laveste pris betyder ikke, at der ikke er fokus på kvalitet. Det betyder, at kvalitetskravene til leverandørerne er stillet som mindstekrav for alle leverandører, der ønsker at levere under rammekontrakten.
- Her er der blandt andet stillet mindstekrav til den leverede kvalitet, miljø, anvendelse af underleverandører, løn- og arbejdsvilkår osv.
- Det betyder, at det er noget man skal leve op til, og altså ikke noget man som leverandør kan undslå sig.
- At tildele kontrakter på baggrund af laveste pris er således langt fra ensbetydende med et ensidigt prisfokus.
- Ved at stille minimumskrav til leverandørerne, fastsættes der således et minimumsniveau for kvaliteten og rammerne for levering af ydelserne, som ikke bliver udsat for konkurrence.

Udelukkelse af Forenede Service

- Endelig vil jeg gerne knytte nogle bemærkninger til, at jeg er blevet bedt om at forholde mig til den konkrete virksomhed, Forenede Service.
- Det er nemlig vigtig for mig at understrege, at offentlige ordregiver selvfølgelig ikke bare kan udelukke en bestemt virksomhed fra at handle med det offentlige på baggrund af omtale fra pressen.
- Et godt samarbejde mellem den offentlige og private sektor bygger bl.a. på, at begge parter lever op til de aftaler, der er indgået.
- Det betyder ikke, at offentlige ordregivere ikke skal reagere, hvis der er et problem med en leverandør, men det betyder, at reaktionen skal tage udgangspunkt i en grundig gennemgang af forholdene i den konkrete sag.
- Det må altså være en konkret vurdering forbindelse med de enkelte kontrakter, hvorvidt der er anledning til at ophæve en kontrakt, kræve bod og lignende.

Afsluttende bemærkninger

- Afslutningsvis vil jeg blot opsummere, hvad der gælder for staten i denne sag om Forenede Service
- For det første indkøbes der i staten ydelser hos Forenede Service - og det gælder også under de indkøbsaftaler, som jeg har ressortansvaret for i Statens Indkøbsprogram.
- I statens rengøringsaftale er der stillet krav om arbejdsforhold mv. igennem arbejdsklausulen, som vi løbende følger op på, hvis der opstår mistanke.
- Aktuelt er vi i dialog med Forenede Service om den kritik, der har været fremført i pressen.
- Dette er en gængs praksis, og det viser, at vi netop har de håndtag, der skal til, hvis en leverandør ikke lever op til sine forpligtelser

- Men eventuelle konsekvenser for leverandører skal alene være baseret på faktuelle forhold og en grundig udredning af sagens forhold.